

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv, De Fortitvdine Et Constantia Christiana Libri Tres

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49140](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49140)

CAPVT I.

Fieri quam sæpissime solet, vt
 eadem omninò calamitas &
 pios simul, & impios inuoluat: ali-
 ter tamen atque aliter: his enim vt
 Lib. 5. disertè notat Curtius, *calamitas*
querula est, & superba fœlicitas: il-
 lis autem & aduersitas sine querela,
 & prosperitas sine tumore est. Illis
 Poly- *calamitas illustris ad gloriam:* His
 dor. ad dedecus, & ignominiam infam-
 mis. Tam huius quam illius ratio-
 nem si voles, ea est: quod quisquis
 est iustus, is ad christianæ fortitu-
 dinis asylum cõfugiat, ab eo autem
 longius recedat iniustus: Ut illum
 imiteris, amice Lector, pauca tibi
 sub oculos ponam, vel monita, vel
 præcepta.

§. I.

In malis publicis remedium, ac solatium peti debet à diuinâ providentiâ, quæ ea vel facit, vel patitur.

ERit forte quispiam altioris animi, quàm vt priuatis malis cedat: at publicis concedet ille, atque ijs se concuti, ac de constantiâ suâ deijci patietur. Nimirum viro bono grauior accidit communis omnium calamitas, quàm vel sibi, vel vni cuiquam propria, quia vt commune bonum priuato est anteponendum, ita & malum vniuersale particulari fugiendum est magis, atque detestandum: nec illud inficiari velim; sed id tantum ne quis in eo casu abiectiore sit animo, sed erecto semper, atque elato memor illius quod pulchrè Seneca.

Calamitas, virtutis occasio est.

Libro.
Quare
viris bonis,

Eius maximè, quæ cœlum suspicit, & ad diuinam prouidentiam respectat; neque ad hæc inferiora sese deturbari patitur; vt quasi vno oculo cœlum, altero terram intueri velit: quod foret omnino vitiosum.

Similitudinē.
c. 63.

Pulchrè D. Anselmus: humano corpori duo sunt oculi, ceu gemæ, ceu soles illius Mycrocosmi, & hi eodem omnino sese flectunt, vertuntque: neque hic obiectam sibi rem aspicit, quin & eandem videat ille: perinde ac si foret vnicus: ita quippe à naturâ, hominisque conformatione consentiunt, atque conspirât oculorum orbis, vt non duos dixeris esse, sed vnicum: secus si fecerint, non naturæ, sed vitio erit adscribendum.

Quod corpori, luteæque moli est

est oculus, hoc animo mens, & intelligentia, quæ eodem vergere debet, non in diuersa rapi, nec terras modo, & ea quæ apud nos geruntur mortalia, sed cœlos tantum, & ea quæ à superis sunt contemplari.

Ita nos qua verbo, qua etiam exemplo docuere veteres illi Sophi; qui de fato, & ineuitabili, vt aiebāt, necessitate ea protulerunt, quæ nos saniore cōsilio, menteque, de diuinâ prouidētiâ sentiemus. De illo ita Seneca, doctè, vt solet, ac neruosè.

Scio omnia, certâ, & in æternum ductâ lege decurrere. Fata nos ducunt. Et quantumcumq; restet, prima nascentiû hora disposuit. Causa pendet ex causâ, priuata, & publica longus ordo rerum trahit. Ideo fortiter omne ferendum est; quia non vt putamus incidunt cuncta, sed
Ibidem.
veniunt.

318 DE FORTITVDINE
veniunt. Olim cōstitutum est quid
gaudeas, quid fleas, & quamuis ma-
gnâ videatur varietate singulorum
vita distingui, summa in vnū venit.

Accepimus peritura perituri.
Quid ita indignamur? quid queri-
mur? ad hoc parati sumus. Vtatur,
vt vult, suis natura corporibus. Nos
læti ad omnia, & fortes cogitemus
nihil perire de nostro. Quid est
boni viri? præbere se fato. Grande
solatiū est cum vniuerso rapi. Boni,
inquit, viri est præbere se fato, chri-
stianè dixerim præbere se Diuinæ
prouidentia, cuius cursus humana
omnia vehit etiam ea quæ in malis
reponimus, cuiusmodi sunt insanæ
mortalium cædes, agrorum incen-
dia, Urbium, Prouinciarum, Re-
gnorum vastationes, ipsaq; etiam,
si voles, strages, ac ruina vniuersi,
quam

quam si spectet è cælis Deus, atque etiam immittat: quidni eam excipiat pusillus in terris homuncio, cuius est fata, seu potius Deum sequi, non ducere; neque curiosius causam cur ea fiant, inuestigare. Ut enim doctè Saluianus.

Quam ob causam mala in hoc mundo Deus fieri permittat, nolo à me requiras: homo sum, non intelligo: secreta Dei inuestigare non valeo, & ideo tentare formido: quia & hoc ipsum genus sacrilegæ temeritatis est, si plus scire cupias, quam sinari. Sufficit tibi quod Deus cuncta à se agi, atque dispensari testatur. Et sicut plus est Deus, quam omnis humana ratio: sic mihi plus videri debet, quod à Deo cuncta agi cognosco. Et eâ quidem prouidentiâ, quâ ut piè D. Gregorius.

Contra
Gentes.

Sic

Sic intendit singulis, ac si vacet à cunctis, & sic omnibus simul intendit, ac si vacet à singulis. Ex illâ porro & amabili, & mirabili erga res omnes curâ fit, vt omnia contingant eius nutu: quo enim potius?

Est Deus custos, rectorque vniuersi, & velut animus, ac spiritus mundi, & huius operis dominus, & artifex: cui, vt ait Seneca ex suo sensu non omnino malè, omne nomen conuenit.

25 Mo-
ral. c.
19.

Vis illum, inquit, vocare fatum? non errabis: hic est ex quo suspensa sunt omnia, ex quo sunt omnes causæ causarum.

Lib.
Natur.
quæst.

Vis illum prouidentem dicere? rectè dicis. Est enim cuius consilio huic mundo prouidetur, vt concussus exeat, & actus suos explicet. Vis illum naturam vocare? non peccabis.

bis. Est enim ex quo nata sunt omnia, cuius spiritu vivimus. Vis illum vocare mundum? non falleris, ipse enim est totum quod vides, totus sui partibus inditus, & se sustinens, & sua. Hæc de Deo philosophatus Seneca.

Quod si Deus totum est, quod vides, non quidem vt loquuntur Theologi formaliter, sed eminenter: quia totum vniuersum in se ipse stringit, ac continet summâ perfectione, nullâque communione imperfecti: quod si, inquam, & totum sic est, & totus sui partibus inditus, si & se sustinet, & sua, quid a deo anxiam voluis, fatigas, & torques animam tricubitalis homo? quid ingentibus curis & dies, & noctes implicas? quasi in tuos humeros, caputque decideret ea, quam a-

X

nimo

nimo meditaris, aut urbium, aut
 prouinciarum ruina; quasi caelos
 sustineres ipse velut alter Athlas,
 ruentemque mundum: maneat is
 apud superos labor, sit ista cura pe-
 nes Deum tuum, moderatorem v-
 niuersi: Tu eâ vacuus esto, & ca-
 sum, quem declinare nō potes im-
 motus animo sustine; altiorique
 prouidentia cede.

Ep. 71.

*Magnus animus, inquit Sene-
 ca, Deo paret, & quidquid lex uni-
 uersi iubet, sine cunctatione patitur:*

§. 2.

*In publicis calamitatibus solatio est
 meditatio vicissitudinis, senectutis,
 & occasus rerum omnium.*

Seneca de Catone hæc magni-
 ficè prædicat. Eodem die, quo
 præturâ repulsus est, lusisse: eâdem
 nocte, quâ periturus erat, legisse.

Ni-

Nimirum eodem loco habuit, & præturâ, & vitâ excedere; quia omnia, quæ acciderent, ferenda esse persuaserat sibi; nec priuata tantum mala, sed & publica, quale fuit reipublicæ inclinatio, atque occasus, quem ille forti, & æquo animo est passus; vel hac vnâ tantum meditatione, quod nihil mutationis periculo exceptum sit. *Non terra, non cœlum, non totus hic rerum omnium contextus, quamuis Deo agente ducatur. Non semper tenebit hunc ordinem, sed illum ex hoc cursu aliquis dies deijciet. Certis eunt cuncta temporibus, nasci debent, crescere, extinguui. Quæcumque vides super nos currere, & hæc quibus innixi, atque impositi sumus, veluti solidissimis, carpentur, ac desinent. Nulli* EP. 71. *non senectus sua est. Inæqualibus ista*

spatius eodē natura demittit. Quid-
 quid est, nō erit, nec peribit, sed resol-
 uetur. Nobis solui, perire est. Proxi-
 ma enim intuemur, ad vltiora
 non prospicit mens hebes, & quae se
 corpori addixerit. Alioquin fortius
 sui, suorumq; finem pateretur; si spe-
 raret omnia illa sic in vitam, mor-
 temq; per vices ire, & composita
 dissolui, & dissoluta componi: in hoc
 opere aeternam artem cuncta tempe-
 rantis Dei verti.

Hæc olim ad Lucilium Seneca,
 vt ei faceret animos, omni fortunâ,
 casuq; altiores, vt qui apud se re-
 poneret illud, aeternam artem om-
 nipotentis Dei in eo verti, vt per
 vices & composita dissolueret, &
 dissoluta componeret, suumq; que
 vnicuique finem statueret: Quod
 vt fideli, memoriq; serues men-
 te,

te, velim amice Lector, etiam singula expendas verba, & æqua lance penfes.

In hoc opere, inquit Seneca; quasi illud vnum supremi artificis sit opus, vniuersa, quæ sub cælo, sole-que sunt, mutare, & omnia pro sua voluntate, arbitrioq; vertere, atque, cum ita visum fuerit, euertere; quod ipsum non huius diei, imò nec cui consilium est, sed æternitatis: hinc *æternam artem* appellat: quia iam inde ab ipsâ retro æternitate inuenta, & scripta, non in ceris, aut membranis, sed in altissimâ, diuinâque primi authoris mente, & quidem non temerè, sed ex arte.

Nos abiectæ in terras animæ, & cælestium inanes, quibus ad superiora caligat oculus, & animus, cū eas rerum omniū mutationes aspe-

X 3 ctamus,

326 DE FORTITVDINE
Etamus casu quodam fieri credi-
mus, impeteque cœco causarum
in se, suâque operâ ruentium, re ta-
men ipsâ, non est ita; fiunt enim-
uero, fiunt ex arte omnia, & æter-
nâ quidem, adeoque cœlesti, im-
mutabili, diuinâ; quæ & artis hu-
manæ insana molimina, & ipsa
naturæ opera susque deque vertit.
Ut enim ille ipse Seneca, quo au-
thore lubens vtor.

Ep. 91. *Non tantum manufacta labun-
tur, sed & ipsius naturæ opera vexã-
tur. Et ideo æquo animo ferre de-
bemus vrbiũ excidia, & quoscum-
que in humanis casus, quia casura
omnia extant, omnibus exitus ma-
net. Eundem velis, nolis, per ipsas
fatorum, diuinæque prouidentia
vias, scriptasque cælo leges: à qui-
bus omnia mortalium opera morta-
litate*

litate damnata sunt : nullaque res Ep. 91.
 quantumuis magna non aliquod ha-
 buit ruinæ suæ spatium. In hac sepe
 vna nox interfuit inter urbem ma-
 ximam, & nullam. Proinde que sa-
 pienti in plenum cogitanda fortu-
 na est, & ante oculos fortis huma-
 nę conditio ponenda, & quod alijs
 euenit, nobis euenire posse præsu-
 mendum.

Quoties Asiæ, quoties Achaiaë
 vrbes vno tremore ceciderunt? quot
 oppida in Syriaâ, quot in Macedo-
 niâ deuorata sunt? Cyprum quo-
 ties vastauit hæc clades? quoties in
 se Paphus corruit? frequenter no-
 bis nuntiati sunt totarum urbium
 interitus, imò prouinciarum, atque
 regnorum. Quod in illis annuen-
 te cælo visum est, non inuiti etiam
 in alijs, cum à Deo statutum fuerit,

patiamur: vt enim animanti sua est ætas, suaque senectus, ita & rei publicæ, & florenti quantumuis imperio: vti surrexit illud, ita & concidet. Sed magna, inquires, sunt ista. Ardere ciuitates opulentas, magnificas, nobiles, & sic earum eradi vestigia, vt nec quicquam extet, ex quo appareat illas saltē fuisse. Certè *magna ista, quia paruisumus, credimus: multis rebus, non ex naturâ suâ; sed ex humilitate nostrâ magnitudo est*: Quod ipsum vt in alijs plerisque; ita & in hoc de quo agimus, agnouit aliquando Hipponensis Præsul, æuique sui gloria, magnus Augustinus.

Venerat ille ad extremam ætatem, & annis, & vero etiam meritis grauem, cū ecce ingens calamitas, & veluti quedam hostium illuies

ex

Lib. 3.
nat. 99.

ex Hispanijs in vniuersam Africam sese effudit: mistæ erant Vandalorum, Gotthorum, & Alanorum acies, à quibus ita perijt Africa, vt in eâ tres tantum vrbes ab eâ irruptione, cladeque liberæ forent. Videlicet Carthaginensis, Hipponensis, ac Circensis: vbiq; locorum summa vastitas, ac solitudo; deserti agri, excisa oppida, dirutæ vrbes, expilata Ecclesiæ, profana, sacraque omnia violata. Ipsa Hipponensis vrbs grauissimâ obsidione pressa, deditiõnem cogitabat: non fecit tamen viuo, ac spirante Augustino: cadentẽ ille Rempublicam quantum modo potuit, retinuit; donec à morte vel abreptus, vel abstractus se quodammodo comitem diu sustentatæ ruinæ dedit: simulque extincta sunt, quæ nefas erat diuidi.

X 5 Neque

Nec; enim Augustinus post christianam libertatem vixit, neque libertas christiana post Augustinũ. Ideoque eo sublato statim florentissimæ ciuitatis facta deditio est; quam animo dum longè ante prospiceret, simulq; carissimæ prouinciæ calamitates, communeque excidium, hoc sapientis pronuntiato se ipse solabatur, mœroremque diluebat. *Non erit magnus, magnum putans, quod cadunt ligna, & lapides, & moriuntur mortales.*

Possi-
don. in
cius vi-
tã. c. 28.

Quid aliud oppida sunt, & vrbes quam ligna, & lapides, inter se arte quadã, & industriã compacti? quid regiæ, & insana palatiorum molimina, ac substructiones? quid ingentes murorum minæ nisi lignorum strues, & aceruus lapidum inter se ingeniosè composita ad vsum generis

generis humani? Hæc igitur sua mole ruere, quid aliud est, quam ligna, & lapides cadere, atq; dissolui, & hoc magnum putabis? nõ putabis, vel enim uero nõ eris magnus.

§. 3.

Sapienti nec nouas, nec miras uideri debere publicas calamitates.

IN hoc argumento, ut alijs multis, verissimum illud sapientis: *Nihil sub sole nouum*. Etsi enim nobis trudatur dies die, nouæque pergant interire Lunæ, nunquam tamen ex toto interit publica calamitas, sed alia ex alijs enascitur, ut enata omnibus retrò actis iam sæculis; adeoque nec noua, nec mira cuiquam uideri debet.

Circulantur, inquit Lipsius, cotidie hæ clades, & orbe quodam
eunt

L. 2 de
Const.
c. 26.

cunt per hunc orbem, vt potius mirum videatur illud, si exlex quispiam sit ab hac communi lege, nec onus ferat, quod ferunt omnes. Solon amicum quemdam Athenis plus equo lugentem in editam arcem deduxit, & subiectas omnes in magna vrbe ædes ostendit; addiditq; illud sapiētis. Cogita quam multi luctus sub his tectis olim fuerint, nunc versentur, postea futuri sint: ac mitte mortalium incommoda tanquam propria, & noua deflere.

Quod illi factum, dictumue, hoc cuiq; nostrum & fieri, & dici velim in magno isto mundo. Sed quoniam re non potest, fiat cogitatione; ea quippe libera est, atque expedita. Statuat illa vnum aliquem in altissimo coeli vertice, è quo velut

lut è speculâ despiciat subiectum
 quidquid est sublunare ; vrbes ,
 prouincias , regna , imperia veluti
 septa quædam cladium humana-
 rum, & amphiteatra, in quibus vi-
 fantur cruenti fortunæ ludi : & ve-
 lut arenæ in quibus non cum be-
 stijs luctandum est miserabili sane
 spectaculo: sed cum genere nostro,
 & quasi nobiscum ipsis: quidni e-
 nim dixero nos cum nobis ipsis
 pugnare, vbi cum homine, eius-
 dem nobiscum naturæ cõsorte pu-
 gnamus : & hanc terram veluti
 punctum ferro diuidimus.

Ita diuisa pridem Germania bel-
 lis, ac motibus intestinis : ita diuisa
 Gallia, Italia, & Belgium vno pro-
 pè sæculo ; quo dici potuit belli,
 Martisq̃ue theatrum.

Et hæc quidem sunt calamitates,
 quas

quas nostra vidit, & sensit ætas, sed nec miræ nec nouæ sunt illæ, his similes, imo maiores tota quanta est, spectauit Antiquitas, & in ijs cædes mortalium longè maximas.

Ordiamur à Iudæâ regione, & gente sacrâ: quid non est passâ seu in Ægypto exule terrâ, & arente solo, seu ciuili, externoque bello? ut non exponam omnia per indicem singillatim; in vna vrbe Hierosolymâ, per omne tempus obsidionis, mortui, aut cæsi, deciescentena millia, capti vero nonaginta septem millia.

De def
orac.

Quid Græcos memorem, & cultissimam olim regionem, quæ a deo bellis attrita, ut Plurarchus tradiderit eam vniuersam non fuisse suo æuo. conficiendis *tribus millibus militum*, ecce ut ferro attonsa, atque

atq; exhausta. Non potest vniuersa regio, quod in eâ prius oppidulum potuit.

Quid Italiam, ac Romanos in theatrum euocem, quæ in ijs, & quam effusa maria malorum, quæ cædes, ac strages, quæ prouinciarû vastationes? Bello Punico secundo in solis Italiâ, Hispaniâ, Siciliâ supra quindecies centena hominum millia non totis septemdecim annis consumpta. Bello ciuili Cæsaris, & Pompei ad millia trecenta. Sub vno Cæsare, vndecies centena, & nonaginta duo millia hominum aduerso ferro periere. Scilicet has ille in externos strages edidit, vt taceam eas, quas suis ipse, ciuilibus bellis intulit. Omitto Q. Fabium, qui centum decem Gallorum millia: C. Marium, qui ducenta Cambrorum:

brorum:

brorum : Ætium, qui Catalaunico prælio centum sexaginta duo milia prostrauit, ac cecidit. Diceres profecto hominum greges sic sterni, vt segetes à falce. Habes, amice Lector, & his in bellis censes innumera prope hominum cadauera, vide & oppidorum.

Cato ille Censorius gloriatur plura se in Hispania oppida cepisse, quam dies in ea egerit. Sempronius Gracchus trecēta in ea deleuit.

Mitto cetera, quæ longum esset recensere, atq; ex his conficio, viro sapienti, qui prima sæcula cum postremis componet, nullam esse, aut videri posse nouam, & miram calamitatem : sed potius & antiquam & vsitatam, imo cum ipso orbe natam, nec desituram, nisi cum illo. Quæ vna cogitatio & solatio esse

esse poterit, cum familia in ætatem nostram incurrent mala, & remedio, nè ijs se deijci, aut etiam deprimi animus patiatur.

§. 4.

Publica mala à Deo immitti ad castigandam sepius in hac vitâ insignem hominum malitiam: ne eam grauius puniat in æternitate, & hoc viro forti, ac iusto solatium.

Tertullianus, vt solet ingenitâ magnæ mentis solertiâ, & cõcitatâ eloquentiæ vi, ac facundiâ, describit insana hominum studia, insolentem auaritiam, habendiq; libidinẽ, cui vix vnus orbis sufficit.

Omnia, inquit, iam peruia, omnia negotiosa, solitudines famosas retro fundi amœnissimi oblitterauerunt, syluas arua domuerunt, feras, pecora fugauerunt; arena seruntur,

Lib. de
anima
c. 30.

tur, saxa panguntur, paludes eliquantur, tantæ urbes, quantæ non casæ quondam. Iam, nec insula horrent, nec scopuli terrent, ubique domus, ubique populus, ubique respublica, ubiq; vita. Summum testimonium frequentia humane, adde & insatiabilis auaritiæ, ac cupidinis, quã ubi altiore stylo notauit Tertullianus, quasi euictus vagâ illâ mortalium libidine exclamat.

Onerosissimus mundo; vix nobis elementa sufficiunt, & necessitates arctiores, & querelæ apud omnes, dum iam nos natura non sustinet. Reuera lues, & fames, & bella, & voragines ciuitatum pro remedio deputanda, tanquam tonsura insolentis generis humani.

Hactenus elato cothurno Tertullianus, è quo ferè tot oracula, quot

quot verba, ea calamo, menteque legamus.

Onerosi, inquit, sumus mundo: nimirum graue, & immensum est onus peccati, quod nec ipsa terræ moles, vt solida sit, sustinet, nec ipsa patiuntur elementa.

Testes volo Ægyptios, qui ab Exod. 15. illo onere descenderunt in profundum quasi lapis, & demersi sunt quasi plumbum in aquis vehemētibus.

Testem & Petrum Apostolorum principem, qui peccato liber, leui, & intacto pede ambulauit super aquas, eo deinde grauis, atque oppressus mergi cœpit. *Petrus, inquit D. Hieronymus, qui ante leuis pendulo gressu calcabat undas, postquam infidelitate aggrauatus vocabatur à fluctibus.*

Y 2

Quam-

Quamdiu ea noxâ vacuus fuit Petrus, ipsa aqua pondus non sensit; vel si sensit, æquius tulit, at vbi adiectum est pondus infidelitatis, tum illius velut impatiēs elementum premi cœpit, & fatiscere.

Testis erit & Iudas infamis proditor, à quo vno concitantur Euri, intumescunt maria, totoque grauis tempestas regnat elemento.

Portabatur authore Euangelistâ, interprete Ambrosio, portabatur, inquam, vnâ, eademque nauî Petrus, portabantur & alij Apostoli magnæ illæ, & excitatæ mentes, portabatur & ipse Christus, ipsa bonitas, ac sanctitas, & ecce (mirum dictu, visuque) ab vnus Iudæ sceleratâ mête, velut immani pondere cymba subsidit, adeo portentosum est onus peccati, sub quo ipsa

sa laborant maria, turbanturque
elementa.

Non turbatur, inquit Ambro- LUC. 5.
fius, nauis quæ Petrum habet, tur-
batur illa quæ Iudam habet: Etsi
multa illic discipulorum merita
nauigabant; tamen eam adhuc per-
fidia proditoris agitabat. In utrâ-
que Petrus, sed qui suis meritis fir-
mus est, turbatur alienis. Adeo e-
tiam ex tunc verum fuisset illud
Tertulliani. Onerosi sumus mundo,
quod si onerosi quid adeo mirum
est, si nos excutiat, eradatque è vi-
uorum tabulis, ipsâque rerum na-
turâ, qui naturæ præest Deus? &
hinc primum viro forti iustoque
in malis solatium est, quod scelera-
tus quisque, ceu onus huic mundo
aspectabili incumbens, à cælo vin-
dice decutiatur, ne terras grauet,
Y 3 atque

atque opprimat; quod ipsum pro remedio deputandum est, & secundo loco inter supremi Numinis beneficia reponendum.

Orbi laboranti est Deus, quod ægro medicus quispiam: vbi huius valetudo postulat, secat ille, refecat-que putida membra, ne reliquum corpus inficiant eadem mali lue, atque contagione.

Sic cū genere nostro propitium Numen iustos ab iniustis, qua peste, qua fame, qua bello diuidit, ac refecat; ne mortale genus, ceu nemus incæduum syluescat magis, seseque in noxias propagines exoneret; & hinc postremum benigniore cælo solatium: quod eæ calamitates ex vero tonsura quædam sint insolescentis generis humani; quã proinde æquis oculis aspiciet vir alti,

ti, fortisq̄ue animi; nec tam vulnus attendet, inflictamq̄; plagã, quam Dei vindicis manũ exosculabitur.

Emoriens olim Iacob conuertit se ad lectuli caput, & languidulam ceruicẽ erexit, vt adoraret fastigium virgæ Iosephi filij sui, atque exoscularetur eam.

Veniam dabis, amice Lector, si paululum abeam à litterâ, dicamq̄ue vero Israeli, Iacobo, ac supplantatori huius sæculi, erigendum altius caput, vt etiam in summis miserijs, ipsãq̄ue morte adoret, atque osculetur fastigium virgæ Domini: hoc est Iustitiam eius, quę mortales noxios ceu virga ferit. Et istud Diuinæ Iustitię dabit sapiens, aliud hominum sceleribus, atque malitiæ concedet, de quâ mouit quæstionem Seneca, si sune digna foret,

an lacrymis? virum fortem, inquit, occupat nonnunquam odium generis humani, & occurrit tot scelerum felicitium turba, cum cogitaues quam sit rara integritas, quam ignota innocentia, & vix vnquam, nisi cum expedit, fides, & libidinis lucra, damnaque pariter inuisa, & ambitio vsque eo iam se suis non continens terminis, vt per turpitudinem splendeat. Agitur animus in noctem, & velut emerfus virtutibus, quas nec sperare licet, nec habere potest, tenebræ oboriuntur. In hoc itaque flectendi sumus, vt omnia vulgi vitia, non inuisa nobis, sed ridicula videantur. Et Democritū potius imitemur, quam Heraclitum. Hic enim quoties in publicum processerat, flebat; ille ridebat. Huic omnia quæ agimus, miseræ, illi ineptiæ videbantur.

Lib. de
Tran-
quil.a-
nimi.c.
15.

Vbi horum Philosophorū sensum non tam ex verbis, quàm ex oculis (qui etiã animi lingua sunt) ita collegit; tum illud conficit.

Eleuanda ergo omnia, & facili animo ferenda. Humanus est deridere vitã, quam deplorare. Adijce quod de humano quoque genere melius meretur, qui ridet illud, quã qui luget.

Postquã ea ex aliorum opinione protulit, tum è suã addit, quod sapientius. Satius est, inquit, publicos mores, & humana vitia placidè accipere, nec in risum, nec in lacrymas excidere. Nã alienis malis torqueri, æterna miseria est: alienis delectari malis, voluptas inhumana.

Hoc igitur à christianã fortitudine probè instructus faciet, in malignã illa scelerum eluie, animum

ita comprimet : vt etſi durum ſit eam videre , ac pati ; leuius tamen fiat patientiâ , quia corrigere eſt nefas. Tum deinde adijciet etiam illud , quod æternitatem ſpectanti ſummæ eſt voluptati. Eum eſſe Diuinæ Juſtitix , amorisq̃ ludum , vt in tempore puniat , parcat autem in æternitate.

Cum videris vnum aliquẽ ſcelestum in vitia pronum , ac præcipitem ire , nec tamen cælo vindice in pœnas vocari ; time ne huic quo , vitæque breui perituræ tantillum indulgeat Deus , vt in æternitate quàm longiſſimâ immenſo ſuppliciorum pondere opprimat. Secus autẽ cum aduerteris quod antecedentem ſcelestum non deſerat pœna pede claudo ; ſed ſequatur illico , prematque vehementius , tum
vero

vero te ipse erige, & hæc tibi ad animum appellat cogitatio. Bene habet: datur huic temporis pœna, ne detur æternitati; quam dum attentâ mente longè ante prospiceret Augustinus, etiam in morbo, extremisq̃ angustijs hæc in cælum, Deumq̃ iaciebat vota.

Hic ure, hic seca, hic nihil mihi parcas, ut in æternum parcas. Nihil, inquit, mihi parcas: non primæ ætatulæ næuos, non lubricas adolescentiæ vias, non quale quale senectæ vitium remitti volo, sed omnia ad Iustitiæ trutinam reuocari, ut in pœnas eat hoc corpus, hic animus, qui olim in libidines suas lōgius excessit. Nihil in ijs, ô Deus, nihil omninò parcas, ut in æternum parcas.

Paria quondam fuere Iobi patientis

tientis

*Iob. c. 6.
v. 8.*

tientis vota, quæ paucis ita expres-
 sit. *Quis det vt veniat petitio mea,
 & qui cœpit ipse me conterat? sol-
 uat manum suam, & succidat me?
 & hæc mihi sit consolatio, vt affli-
 gens me dolore non parcat.*

Inuaserat Iobum ingens calami-
 tas, & tantum non oppresserat;
 dissipati, cæsiq̄ue greges, diruta do-
 mus, & in eius ruinâ sepulti filij
 lōgè carissimi, corpus ipsum, quod
 ferè vnum à plagâ illâ liberum, &
 immune, fœdum in modum affli-
 ctum erat, & tamen in illâ longè
 maximâ afflictione, ab omnibus
 nudus, & inops exclamat: *Quis det
 vt veniat petitio mea?* quis mor-
 talium, quis immortalium illud ex
 voto meo concedat, vt æquus cœ-
 li, terræq̄ue Iudex, qui vindicem
 manum aperuit, laxauitq̄ue in pœ-
 nas

nas meas: pergat ipse, & me conterat, & quasi dissolutis Iustitiæ repagulis totus in me ruat, & qua pauperie, qua morbo, qua ferro succidat. Et in illo malorum cumulo *hæc mihi sit consolatio ut affligens me dolore, non parcat.* Non parcat, inquam, in tempore, ut melius parcat in æternitate.

§. 5.

Quomodo publicæ calamitates Dei electos terris eripiant, ut cælo reddant.

Verum illud quod censuit, & dixit olim Dionysius Hali-
carnassæus. *Omnes viri fortes hu-* Lib. 8.
manitus, & æquo animo calamitates ferunt.

At non sic pusillæ, & debiles animulæ; iniquius illæ patiuntur, cum aliqua occurrit afflictio, bono
publico

350 DE FORTITVDINE
publico vt videtur inimica. Vtque
in eo sibi blandiantur, alijsque fu-
cum faciant; aiunt à tribulationi-
bus illis multos fatiscere, ac perire,
& æternum quidem. Hinc illæ la-
crymæ, ac gemitus, & iustæ, vt e-
quidem existimant, querelæ, qui-
bus modum, finemque ponet ore
aureo Chrysofomus.

Hom.
36.

*Quid, inquit, de his dices qui
frequenter à tribulatione subuersi
sunt? quod non tribulationis est sub-
uersio, sed illorum imbecillitatis;
quod vt euincat, opportunâ utitur
similitudine: Nec enim si quis infir-
mum habēs stomachum amarum non
admittat medicinam curare. Va-
lentem, sed potius atteratur, medi-
cinam non accusabimus, sed mem-
bri infirmitatem: sicut & hic men-
tis facilitatem.*

Cuius

Cuius vitio tribuendum omnino quidquid demum à calamitate consecutum est mali: quod ipsum longè ante agnouit D. Augustinus, & pro eâ qua est in dicendo solertiâ explicuit; ostendit enim in æstu tribulationis quod bonos inter, & malos sit discrimen.

In eadem afflictione, inquit, mali Deum detestantur, atq; blasphemant: boni autem precantur, & laudant. Tanti interest non qualia, sed qualis quisq; patiatur: nam pari modo exagitatum & exhalat horribiliter coenum, & suauiter fragrat unguentum.

L. 1. de
Ciuil. c.
8.

Componit S. Doctor iniustum cum cœno, iustum autem cum unguento, quia ab hoc bonus emititur virtutum odor, ab illo infamis vitiorum omnium graueolentia, maxi-

maxi-

maxime vero cum quati contige-
nt, atque agitari.

Alij malos comparant cum lu-
to, quod à sole concrefcit: bonos
vero cum cerâ quæ ab eodem tota
foluitur: fic enim afflictionis igne
cor prauî hominis obduratur, &
contra superos quodammodo ob-
firmatur: animus autem recti, equi-
que tenax eodem ardore, ceu ami-
co sole, colliquescit totus.

Et quia probè nouit illud mo-
derator rerum omnium Deus, hinc
eos quos sibi, ac cælo elegit, modo
probat igne tribulationis: modo
iactari patitur in hac vita, nō secus
atque nauigia iratō mari, eo certe
fine vt & citius, & certius teneant
portum beatæ æternitatis. Res ea
exemplo euadet illustrior.

Armatus occidēs propè vniuer-
sus

sus in Orientem profectus erat, vt
 Palæstinam barbaricâ seruitute li-
 beraret. Ingentes omnino copias
 eduxerat Conrardus Imperator, e-
 duxerat & Francorû Rex Ludoui-
 cus. Verum (quæ fortunæ incle-
 mentia fuit, vel potius quæ Dei cõ-
 niuentia) nulla re memorabili ge-
 sta post biennium domum redie-
 re cum exiguis magnorum exerci-
 tum reliquijs. Hoc autem eo gra-
 uius, tristiufq; accidit, quod ad eam
 expeditionem & cælum inuitasset,
 & cæli fauor miris sanè prodigijs
 à D. Bernardo Clareuallensi per-
 petratis. Ex quibus sibi terra nobi-
 lissimos triumphos poterat polli-
 ceri, sed alia fuerunt superum con-
 silia. *Nec enim (vt inquit Gofridus)
 ex illa profectioe Orientalis libe-
 rari, sed celestis meruit impleri Ie-
 rusalem.*

Z

rusalem.

In vitâ
S. Bern. *rusalem. Quod si placuit Deo tali occasione plurimorum eripere si non Orientalium corpora à Paganis, Occidentalium certe animas à peccatis, quis illi audeat dicere quid fecisti sic? Aut quis rectè sapiens illorum sortem magis nō doleat, qui ad priora, vel peiora forte prioribus scelerare redierunt, quam eorum mortem, qui in fructibus pœnitentiæ purgati variis tribulationibus Christo animas reddiderunt? alioqui quantumlibet dicant Ægyptij, dicant filij tenebrarum qui nec veritatem videre valent, nec proferre. Callidè eduxit eos ut interficeret in deserto. Patienter tolerat Saluator opprobrium, quod tantarum animarum salute compensat. Ex illius historie serie conficies, amice Lector, Deum Opt. Max. emisisse ab Occidente
in*

in Orientem maximos exercitus
eo ferè consilio, vt dum ij terris oc-
ciderent, & huic vitæ mortali; cæ-
lis oriri possent, & æuo nunquam
perituro.

Vis luculentius eâ de re testimo-
nium, illud accipe à D. Christinâ,
quam admirabilè stupuit, & prædi-
cavit orbis vniuersus. Visa olim il-
la inusitato perfundi gaudio, quod
quia animo contineri non poterat,
oculis, & vultu, toto sese prodebat.
Stupentibus autè quibuscum fortè
agebat, & causam sciscitantibus ad-
iecit. Patuisse immensa Diuorum
atria, & in ijs obiectas sibi beatas in
Cælo mentes vnà cum ipso Chri-
sto nouâ quadam incedentes læti-
tiâ; vel ob id vnum quod mortali-
bus & facilis, & lata ad salutem a-
perta iam esset porta salutis, atque

356 DE FORTITVDINE
æternitatis. Cumque rursus ex ea
quæsitum esset, ecquænam esset il-
la porta? respondit. Hodie Ieroso-
lymâ expugnarunt Barbari. Quid
deinde? an ea vitæ salutis porta? ex-
inde lætitia, plausus, ac festiuæ gra-
tulationes? ac non potius aditus
mortis, & origo prima luctus, mi-
serique eiulatus? Auditur ille qui-
dem terris, at silet in cælis, cuius alia
profecto iudicia: quæ vt euolueret
beata illa Virgo: addidit quod san-
ctæ ciuitatis recuperandæ gratiâ,
hominum maxima multitudo sa-
cram amplexa militiam à solutio-
re vita ad arctiorem conuerteretur,
fusoque plurimo sanguine Serua-
toris morti vicem rependeret, Et
hinc illa gaudia, illa exultatio in
cœlesti Ierosolymâ: dum interim
terrestris illa manet sub Barbarorū
iugo,

iugo, atq; tyrannide, & totius istius multitudinis pars potior qua peste, qua fame, qua ferro malè perit, male inquam si hunc mundū spectes, vitamque mortalem: at quam optimè si orbem alterum, si cælum, si beatitatē, ad quam superi, Deusq; sua omnia consilia dirigunt. Et vero etiam dirigere debet quisquis & nomine, & re etiam ipsa est christianus.

§. 6.

Ex malis publicis bona publica Deus elicit, & ex privatis privata; & hoc bonæ menti solatio est.

SI forte audieris tonare cœlum, mugire tonitrua, labique irato Numine fulmina, è duobus alterum tibi certo persuade; vel ijs corripì, atque castigari insignem hominum malitiam; vel excitari pie-

Z 3 tatis

358 DE FORTITVDINE
tatis antiquæ igniculos, qui malè
latebant aut sopiti, aut etiam sepul-
ti sub cinere doloso: illud superio-
re paragrapho explicui, hoc in præ-
sentia paucis agitabo.

Poëtæ veteres, quibus ad docta
commenta facilis animus; inter
sua emblemata, hoc statuere: In-
mensâ probè stratâ posuere testu-
dinem, cytharam, aliaque musicæ
instrumenta, appenso hoc lēmate.

Non pulsata silent.

Alij facem ardentem, atque in-
uersam, adiectâ hac epigraphe.

Vires inclinata resumit.

Nonnulli Bellonæ amantiore
scutis suis insculpsere plantam Cro-
ci, addita hac inscriptione.

Calcata viresco.

Hæc fuere emblemata quibus
eximios tribulationis prouetus ex-
pressere veteres illi Sophi.

Ita nimirum se habent mortali-
 um ingenia, ijs ex voto dum fluunt
 omnia, diffluunt ipsi, nec vllum à
 virtute, rebusque bene gestis con-
 centum edunt; nec accenduntur,
 aut ardent igniculis diuinæ carita-
 tis, nisi cum inuersâ fortunâ, & ip-
 si quoque inuertuntur: neque sese
 explicant in folia, floresque bono-
 rum operum, nisi cum inimico pe-
 de calcantur; vt recte dixerit An-
 thisthenes apud Plutarchum.

*Ad salutem, & incolumitatem
 tuendam opus esse aut amicis inge-
 nuis; aut acribus inimicis; quia hi
 dum admonent peccantes, illi dum
 maledicunt, reuocant à vitijs: &
 quoniam ad loquendum pœnè vo-
 cem amisit amicitia; loquax autem
 est emulatio, superest vt ab inimicis
 verum audiamus; itaque falsa, qui-
 bus*

bus capimur deponamus: vt proinde nobis plerumque melius sit; inimicis cingi, quam stipari cateruâ amicorum; ab illis quippe minus anime, quam ab his periculum est.

Quod ipsum sensit olim Nasica teste Plutarcho, cum enim quidam existimarent res Romanas iam in tuto esse quod nimirum Carthaginenses extincti, Græci subacti essent. *Imo nunc, inquit, summo sumus in periculo, posteaquam nulli supersunt quos vel timeamus, vel vereamur.*

Eodem spectauit celebris illa quæstio olim agitata apud Romanos in amplissimo illo orbis theatro; expediretne Romanæ iuuentuti Carthaginem Romæ emulam dirui penitus, atque euerti. Itum in varias sententias, & quidem à viris
om-

omnino magnis, & sapientibus. Cato destruendam censuit, soloq; æquandam; Scipio è contra conseruandam, vt haberet Romana pu- bes quo exerceretur, quodue me- tueret. Placet audire de eo argumẽ- to magnifice vt solet, discurrentem D. Augustinum.

Scipio, inquit, Pontifex Maxi- mus, ille iudicio totius Senatus vir optimus, metuens orbis calamita- tem nolebat æmulam tunc Romani imperij Carthaginem dirui, & de- cernenti vt dirueretur, contradice- bat Catoni; timens infirmis animis hostem securitatem, & tanquam pu- pillis ciuibus, idoneum tutorem, ne- cessarium esse videns terrorem.

Ecce vt iudice Scipione securitas ipsa hostis fuit; & terror, tutor vr- bis, imperijque Romani: illum si

Z s exclu-

362 DE FORTITVDINE
exclusisses, futura erat Roma, & pu-
pilli ciues sine tutore, sine pædago-
go. Quod Romæ, hoc etiam cuiq;
ciuitati, imo & homini, cui seu
publica, seu priuata calamitas me-
lior est prosperitate, & hostis ami-
co potior; quia, vt ait D. Augusti-
nus, *secundis rebus ea mala oriun-
tur in moribus, quæ seuientibus pe-
iora sunt hostibus.* Enimvero peio-
ra, quia hostes fortunæ exuias, &
bona corporis eripere dūtaxat pos-
sunt, at ~~anima~~ securitas, & longa
pax meliores ~~anima~~ diuitias, virtu-
tem scilicet, fidem, pietatem, aliaq;
bonarum mentium ornāmēta suf-
furari possunt, atque dilapidare; &
quia hæc fere tantum spectat, amat-
que cælum, hinc suauis quadam,
miraq; prouidentia per varias tem-
porum, sæculorumque vices publi-
cas

cas immittit clades, patiturque sub
ijs premi, ac gemere christianum
orbem; ut in eo sopitam quasi fidē,
& religionem auitam exfufcitet.

Producamus huiusce rei petita
ab Antiquitate vel testimonia, vel
etiam exempla, maior quippe fa-
ctis habetur fides; quam verbis.

Ecclesiæ Catholicæ sensim ado-
lescenti, idem usu venit, quod O-
ceano, hic modo ventos habet ad-
uersos, & tumultuantes toto pati-
turelemento: modo fauentes au-
ras sentit, & mites Zephyros, ab ijs-
que pacatas, & molliter subsidentes
aquas: sic etiam Ecclesia, quæ hoc
mundo, ceu mari iactatur, modo
graues habet, & timendos persecu-
tionum æstus, modo amicâ, gratâ-
que fruitur malaciâ, ac tranquillita-
te, qualis olim fuit sub duobus Phi-
lippiis

lippiis

lippis Imperatoribus christianis, patre scilicet, ac filio, sub quorum imperio fidelibus concessa fuit alta pax; à quâ facta est mirabilis, ac deploranda morum inclinatio.

Primū enim deferbuit primeuus ille pietatis ardor, qui in christianis olim non sine laude, & stupore sese extulerat, deinde prono, ac præcipiti lapsu itum in alia, atque alia vitia: pars quippe fidelium plus equo indulsit gulæ, pars in vetitani excessit venerem, pars superbos, atque insolentes erexit animos: omninoque pauci fuere, qui sese cōtinerent intra septa auitæ fidei, ac pietatis.

o Ea vitæ, morumq; solutio à Superis vindictâ exciuit, & cælo etiam patiente in orbem extulit Imperatores duos, Decium, & Valerianū, qui excitata graui persecutione, horum

rum

rum vitia plecterent, illorum virtutes acuerent. Quod Deo reuelante cognouit D. Cyprianus, cuius hoc est super eâ re luculentum testimonium.

Hoc nobis per visionē exprobratum sciatis quod dormitemus in precibus. Persecutio ista examinatio est, atq; exploratio peccati nostri.

Lib. 4.

Ep. 4.

Quod ipsum argumentū fusius explicat sermone de lapsis. Quia, inquit, traditam nobis diuinitus disciplinam pax longa corruerat, iacentem fidem, & pœnè dixerim morientem censura cœlestis erexit.

Ostendit autem quâ corrupta esset disciplina, quâ iaceret, ac pœnè extingueretur fides.

Non erat, inquit, in Sacerdotibus Religio deuota; nō in ministeriis fides integra, non in moribus disciplina.

plina.

*plina. Corrupta barba in viris, in
fœminis forma fucata. Adulterati
post Dei manus oculi, capilli menda-
cio colorati. Ad decipienda corda fi-
delium callidæ fraudes, circumue-
niendis fratribus subdolæ volunta-
tes. Iungere cum infidelibus vincu-
lum matrimonij, prostituere gentili-
bus membra Christi.*

Hęc erant illius æui scelera, alia-
que plurima ijs affinia, quę ibidem
longâ serie commemorat vir san-
ctus, non sine lacrymis, profundo-
que gemitu, tandemq; ex ijs vnum
illud conficit. Id eo loci, ac tem-
poris egisse mortales *per sua pec-
cata, ut ad correctionem delicti,
& probationem fidei, Diuina iu-
stitia remediis seuerioribus vtere-
tur.*

Et hæc cogitatio bonæ menti
debet

debet esse solatio cum certo sibi
persuaserit eum esse genium cæle-
stis illius prouidentia, atque æqui-
tatis, vt è publicis illis calamitati-
bus, & publico bono studeat, &
cuiusque etiam saluti, atque inco-
lunitati consulat.

*Mitigat vim doloris considera-
ta æquitas ferientis,* inquit D. Gre-
gorius, qui eam Diuinæ Iustitiæ æ-
quitate breuiter, sed neruosè cõ-
mendat his verbis. *Donis suis Deus*
flagella permiscet, atque (vt ita di-
cam) delectabiliter mordet, suauiter
cruciat, hilariter contristat.

7. Mo-
ral.In Eze-
chiel.

Quidni enim dicatur & cum
delectatione mordere, & cū suauitate
cruciare, & cum amœno quo-
dam voluptatis sensu contristare,
dum ita mordet, vt mentem pro-
funde sopitam excitet; ita cruciat
vt

vt medelam afferat ; ita contristat,
vt æternis deinde gaudijs cumulet.

Exemplo erit illud quod sensit,
probauit, amauitq; Belgium. Bru-
xellam olim inuaserat sæua pestis;
eamque longè, ac latè erat depopu-
lata, & ita quidem vt in vrbe alias
populo frequentissima vix vlla do-
mus esset, quam non mœsto fune-
re notasset. Hinc abiecti omnium

P. Ba-
linghem
in l. So-
latium
afflicto-
rum.

animi, vbiq; timor, horror, luctus,
comploratio, lamenta, miserique
eiulatus, quia vbique multa mortis
imago; quam dum spectat vir Re-
ligiosus in paucis, cui nomē Theo-
dorus è D. Francisci familia, vt illis
animos & morbo, & ipsa morte
maiores faceret, primùm egros pas-
sim adire, solari, morientium con-
fessiones excipere, & ad extremum
agonem communire; dein etiam

statis

horis in S. Gudulâ de pulpito dice- Arnold.
 re, multa que piè in aures, animosq; Raiffe
 iacere, quæ dolori immodico mo- in eius
 dum ponere posse viderentur. At- vita.
 que inter cœtera vnum istud, im-
 missam illi vrbi eam cladem ad-
 mirabili Dei prouidentiâ, quæ cor-
 pora dirâ tabe solo sternebat, vt a-
 nimos in cælum erigeret, & sic re-
 etiam ipsa perfectum esse: se enim
 Deo reuelante cognouisse è trigin-
 ta millibus, quos ea lues sustulerat
 duos dūtaxat malâ morte perijisse,
 stygijsque addictos rogis; reliquos
 omnes ea tēpestate fœliciter iacta-
 tos, salutis, cæliq; portum tenuisse.

Quod illi ciuitati à communi
 morbo beneficiū datum est, hoc &
 alijs dabitur, si modo se, suosq; Di-
 uinæ voluntati pariter cōsentientes
 exhibeant, & vero quidni exhibeāt?

A a

Hæc

L. 3. dif
ser. c. 26. Hęc olim iactauit Epictetus. *Ap-
petitum meum obedientem præbui
Deo, Vult ille me febricitare? & ego
volo. Aliquid aggredi? volo. Ali-
quâ re potiri? volo. Non potiri? no-
lo. Mori me vult? mori igitur volo.*

Si ista Ethnicus homo censuit,
& dixit in profunda nocte gentili-
tatis, quid sentire, & loqui debet
christianus in alta luce fidei or-
thodoxæ? debet certe quod ille,
eòque amplius: sed proh dolor! ad-
huc eo quo viuimus æuo verum
est illud D. Hieronymi. *Si quid
aduersi accidit, prona in Deum que-
rela est. Et istud Cypriani. Hoc ni-
timur, & reluctamur, & peruica-
cum more seruorum ad conspectum
Domini cum tristitia, & mœrore
perducimur, exeuntes istinc neces-
situdinis vinculo, non obsequio volun-
tatis.*

In ps. 118.

Serm. 4.
de mor-
talitate.

Ita scilicet è corporibus exeunt
seruiles animi : qui nec se, nec sua
diuinæ committunt voluntati : at
non sic liberæ mentes, Deum illæ
sequuntur, non quia necesse est, sed
quia etiam volupe.

Et hæc de publicis calamitatibus
dicta sint, ad quæ visum est oppor-
tunum adijcere Orationem quam
D. Augustinus vsurpauit in obsi-
dione Hipponësis ciuitatis, & quâ
etiam in omnibus prope malis vti
poterit, & seipse solari christianus
animus.

Aa 2 ORA

O R A T I O D. A V G V S T I N I
paulo ante obitum in obsidione Hipponensi composita, eius operibus non contenta, à Cardinale Soripando, olim Generali Ordinis Eremitarum S. Augustini, Patribus Cöcilij Tridentini exhibita.

ANte oculos Domine culpas nostras ferimus, & plagas quas accepimus, circumferimus. Minus est quod patimur, maius est quod meremur. Peccati pœnam sentimus, & peccandi pertinaciam non vitamus. In flagellis tuis infirmitas nostra versatur, iniquitas nõ mutatur. Mens ægra torquetur, & ceruix dura non flectitur. Vita in dolore suspirat, & in opere se non emendat. Si expectas, non corrigimur; si vindicas non duramus. Cõfitemur in correptione quod egimus:

mus: obliuiscimur post uisitacione
 quod fleuimus. Si extenderis ma-
 num, facienda promittimus; si su-
 spenderis gladium, promissa non
 facimus. Si ferias, clamamus ut par-
 cas; si peperceris, iterum prouocamus
 ut ferias. Habes Domine confiten-
 tes reos; nouimus quod nisi pecca-
 ta dimittas, recte nos perimus. Pre-
 sta Pater omnipotes Deus sine me-
 rito quod rogamus, qui fecisti ex
 nihilo qui te rogarent. Amen.

*De actu Fortitudinis qui in ag-
 gressione consistit.*

IN duobus potissimum sese ex-
 erit, atque explicat vis fortitudi-
 nis, quam sententiam breui, & neruosam
 complexus est, qui iactauit illud,
Agere, & pati fortia Romanum esse:
 de hoc egi parte prima: de illo etiam
 in secunda paucis.